

ניצוץ אחד

בה"י, פרשת תרומה תשפ"ג

יו"ל בסיוע הנגיד הרבני המפואר הרה"ח ר' מאיר מלניק ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

ניצוץ אחד ופרפראות יקרות משיעורי חומש-דש"ו
ממורנו הנה"ח ר' דניאל חיים אלתר שליט"א
ראש ישיבת 'פני מנחם' בעיה"ק ירושלים תוככ"א

וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה (שמות כה, ב)
לִי, לְשִׁמִּי

שם הוי"ה שבצדקה

איתא מהאריז"ל (ספר הליקוטים, ראה סי' טו),
שבמעשה הצדקה עולה ייחוד השם, שכן הזרוע
של נותן הצדקה היא כדמות ו', אצבעותיו
כמנין ה', המטבע מרמזת בצורתה לאות י',
ואצבעות העני אף הן ה', הרי שם הוי"ה.

והביא החיד"א, שבזה פירשו את הפסוק (משל
כ) 'עשיר ורש נפגשו, עושה כולם ה''. כי על
ידי שנפגשו למצות הצדקה, נעשה מכך ייחוד
השם. הוסיף החיד"א שזה מרומז הכא ברש"י,
כי על ידי ויקחו לי תרומה, יהיה 'לשמי',
היינו שם המיוחד.

ייחודים וכוונה פשוטה

ביאר בספר 'רביד הזהב' (כאן ד"ה שד"ל), שבין
מייחדי הייחודים בשמות הקדושים, פעמים
נמצא מי שמתעצם בייחודיו אך הוא בלא
דחילו ורחימו, ואינו זוכר מה' עצמו. ועל
שכמותו אמר הכתוב: ויקחו לי לשמי. מלבד
כל ה'שמות', זכור ממני עצמי גם כן.

החסיד הנודע רבי גד'ל אייזנר זצ"ל היה
מספר על אדם שביקש לעסוק בקבלה והיה
מעמיק לכוון בקריאת שמע כוונות רבות
גבוהות ונשגבות. לכשסיים שאלו אחד: אמור
לי, האם כיוונת גם לקבל על עצמך עול מלכות
שמים? תפס הלה את עצמו וזעק: אוי, נקודה
זו פרחא מזכרוני לגמרי.

וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה ... מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר
יִדְבְּקוּ לָבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי (שמות כה, ב)

נדבה שלא מדעת

הכרתי גביר אחד שנפל ברשת הקמצנות
באופן קשה, עד כדי כך, שהיה אומר לבניו
שהוא מסכים שהם יתנו צדקה מממונו, רק
שלא יספרו לו כמה נתנו, כי הוא לא יהיה
מסוגל לעמוד בזה.

אף הוא נרמז בפסוק ויקחו לי תרומה, קחו
בעצמכם, ואל תגלו לי כמה לקחתם. כך אוכל
לעמוד בזה נפשית.

כמה מתאים זה עם המובא ב'כלי יקר' (ד"ה
שלאמר) על תיבת 'ידבנו', שנשמעת כמו 'ידונו'
מלשון דוי, היינו צער וכאב [כמו וְקָל לָבָב דְּוִי'
(שפי"ה ב' ס)]. כי אצל כל איש אשר חולה הוא
במחלת הקמצנות, יותר

רצוי ש'תקחו את
תרומתי' ולא יראה
הוא זאת בעיניו...

וְזֹאת תְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵתָם
זָהָב וְכֶסֶף וְנִחְשֶׁת (שמות כה, ג)

מידות בנותני צדקה

הביא רבי חיים מפרידבורג זצ"ל [אחי המהר"ל
(אגרת הטיוטל חלק הרענן, אות ו)], כי שלש מדות בנותני צדקה
רמוזות בהאי קרא. 'זהב', 'זה הנותן בריא',
שמעצמו מתנדב לתת בלא שיש לו איזה אילוץ
ודוחק. 'כסף', הוא מי שנותן רק 'כשיש סכנת
פחד'. אז הוא מתעורר לנדב ולמלט עצמו
מסכנה בזכות הצדקה. ויש מי אשר קמצנותו
איתנה, ורק כשהוא שכיב מרע, מנסה לפדות
בצדקה את חייו, והוא 'נתינת חולי שאמר: תנו'.

וכיוצא בזה אמרו (אין הסיים [ליבחין]) לרמז: 'זהב',
ראשי תיבות 'זה המביא בעצמו'. 'כסף', הוא
שלמטה הימנו, 'כשהגבאים סובבים פתחו'.
ממנו צריך לבקש להדיא, ורק אז נאות
לתת. והאחרון הוא 'נחשת', היינו 'נתן חלקו
שכפאוהו תחילה'. עד שלא יכריחו אותו, אין
סיכוי להוציא ממנו פרוטה.

שָׁמֶן לְמָאֵר (שמות כה, ו)

נדבות שירדו משמים

בכל התרומות שהיו עד כאן נאמר בכל אחת
ו' החיבור: 'וכסף ונחשת ותכלת וארגמן' וגו'.
אך מ'שמן למאור' ואילך שוב אין ו' החיבור
ביניהן. וטעמא מאי.

כתב החיד"א ב'נחל קדומים' (א) לבאר על
פי מה שאמרו חז"ל (ת"י לה ס"ח: ע"י יומא טה), שירדו
להם בעננים אבני שוהם ואבני מילואים, שמן
ובשמים, והנשיאים לקחו את אלו והביאום
למשכן. לכן הפסיק הענין, ואינו מחשיבו ברצף
אחד עם הקודמים שהם היו מנדבת ישראל
עצמם, כי מכאן ואילך אינם מנדבת עצמם:
'שמן למאור', בשמים לשמן המשחה ולקטרת
הסמים. אבני שוהם ואבני מלאים לאפוד
ולחשוף, כל אלו באו משמים.

וביאר עוד שלכך גם חילק קרא בריש
הפרשה שני מיני נדבות: האחת, 'מאת כל
איש אשר ידבנו
לבו תקחו את
תרומתי', תרומת
שמים ממה שירד

לעילוי נשמת

האשה החשובה מרת צביה סאשא המלניצקי ע"ה
בת הרה"ח ר' מאיר גנץ ז"ל
נלב"ע ב' באדר תשס"ד

הונצח על ידי בנה ידידנו הנכבד הנגיד המפואר
הרה"ח ר' מאיר מלניק שליט"א ומשפ', פטרוני מכון 'אור חדש'

עיקר היופי צריך להיות במעשים הפנימיים

וצפית אותו זהב טהור, מבית ומחוץ תצפנו (כ"ה).

יופי המשכן אינו נראה

יש לעיין במצות מעשה המשכן, כי ככל שהיה הדבר
נאה יותר ויקר יותר - כן היה מוצנע יותר ואינו נראה
לעיני העם. כי הנה יריעות המשכן היו יקרות ונאות מאד,
וקרסי הזהב שהיו קבועין בהן - נראו ככוכבים ברקיע
(יחזקאל מנצח פ"א ה"ב). אולם הלא היו יריעות אלו מכוסות
ביריעות העליונות, אשר היו עשויות מנוצה של עיזים,
ויריעות המשכן היקרות לא נראו כלל. גם הקרשים
והעמודים, אשר היו מצופים זהב, לא היו יכולים לראותם
מבחוץ, כי היריעות חיפו אותם (עי' רש"י לקמן ט' ה-ו) [ואפילו
הכהנים שנכנסו להיכל, היו אסורים מלהסתכל וליהנות מיופי היריעות
וזהבם (עי' מנחות פ"ד מ"ה, פסחים טו)].

ובבית קדשי הקדשים, אשר בו היה ההדר גדול ביותר,
וממותר תרומת הלשכה היו עושים ריקועי זהב ציפוי
לכתליו (שקלים פ"ד מ"ד), אך הלא אסור להכנס לשם, ומעולם
לא ראה אדם את יופיו. וגם כאשר היו בעלי מלאכה
נכנסים לשם לצורך בדק הבית - היו משלשלים אותם
בתיבות, לבל יזונו עיניהם מיופי בית הכפורת (מדות פ"ד
מ"ה). אם כן, לא היה אף נברא בעולם אשר ראה את
ציפוי כותלי קודש הקדשים. ואפילו הכהן הגדול שנכנס
ביום הכיפורים לפני ולפנים, גם הוא לא ראה את הזהב
המהודר, שכן הבית כולו התמלא עשן (יומא כ"ג), וכמו
שכתב המאירי (ס' טו. ד"ה ולענין), כי באמת בשביל זה היה
גורם שיתמלא כל הבית עשן מיד - כדי שלא יזונו עיניו
מבית קדשי הקדשים. וכך מצאנו בכל עבודת המשכן
והמקדש, שכל שהוא פנימי יותר ונראה פחות - כן
יופיו גדול יותר, כגון מזבח הפנימי שהיה מצופה זהב,
לעומת מזבח החיצון שהיה מצופה נחושת, ורבים כהמה.
ואם כן התמיהה גדולה, מה ענין הנוי כאשר אינו נראה
ואין אדם נהנה ממנו?!

אופן ציפוי הארון

איתא במסכת יומא (ע"ב): 'אמר רחבה אמר רב יהודה,
שלש ארונות עשה בצלאל, אמצעי, של עץ - תשעה,
פנימי, של זהב - שמונה, חיצון, של זהב - עשרה
ומשהו'. והביא רש"י כאן את דברי הגמרא, וביאר את
דרך הציפוי: 'שלשה ארונות עשה בצלאל, שנים של
זהב ואחד של עץ, וארבע כתלים ושולים לכל אחד
בתוך של עץ, וחפיפה שפתו העליונה בזהב, נמצא מצופה
מבית ומחוץ'. והקשו רבים (עי' דברים א' לח' דרוש מד' ד"ה ומעשה
ושל), דהכתוב אמר 'מבית ומחוץ תצפנו', משמע שמצפה

בעננים. והשנית, 'וזאת התרומה אשר תקחו מאתם', בשאר מיני נדבות שמיד ישראל.

וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם (שמות כה, ח)
ועשו לשמי בית קדוש

איה מקום כבודו

פעם נשאל הרה"ק מקצק זצ"ל 'היכן הוא מקומו של הקב"ה'. ענה בחריפותו כדרכו: 'היכן שמכניסים אותו'. כי בכל מקום שמאפשרים לשכינה להיכנס,

שם היא נכנסת (עי' ש"ק, עבודת ה'). ויש לפרש שזהו 'ועשו לי מקדש' - היכן שיכינו לי מקום ויאפשרו לי להיכנס בו, 'ושכנתי בתוכם' - לשם אבוא.

וְכֵן תַּעֲשׂוּ (שמות כה, ט)

חובת צדקה גם לגבאים

הביא בזה המגיד מוילנא הגאון רבי יצחק אליהו **לנדא זצ"ל** (עי' פתשק הדת, משל ומליה), כי יש בו אזהרה לגבאים העוסקים בהתרמת בני ישראל למלאכת

המקדש או לכל דבר מצוה, שגם הם צריכים לתרום כמו כל בני ישראל. שלא כאותם גבאי צדקה המסתפקים בזה שהם מעבירים את תרומות הציבור...

וַעֲשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים (שמות כה, י)

תורה בדיבוק חברים

מה הטעם שבארון נאמר 'ועשו' בלשון רבים, בשונה מכל שאר הכלים בהם נאמר 'ועשית' בלשון יחיד.

רוא דאחד - המשך מעמוד א

מעשיך, בפנימיות, דוקא שם 'השתדל להיות איש' - להיות יותר 'איש' ועובד ה'.

כענין זה מסופר על הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זצ"ל שהזמין ספה חדשה לביתו אצל ר' שלמה שפיצר ז"ל, וכשהגיעה הספה לביתו ראה שהריפוד החיצוני יפה, ואילו החלק האחורי הסמוך לקיר אין בו מאומה, עץ יבש ומכוער. שאל את בעל המלאכה: מדוע כאן לא שמתם את הריפוד היפה? שחק בעל המלאכה ואמר: הלא את זה אין אנשים רואים, ואין טעם לרפדו בחנם! הפטיר הרבי מהוסיאטין באמירה רבת משמעות: **אבי הקדוש זצ"ל** [הרה"ק ר' מרדכי שרגא פייביש מהוסיאטין זצ"ל, בן הרה"ק מרוזין זצ"ל] **לימדני להיפך, כי במקום שאין רואים שם - צריך היופי להיות גדול מאשר במקום הנראה לאחרים...**

להתאים את הפנימיות לחיצוניות

ביסוד זה אפשר לתרץ את קושיית ה'שפת אמת' (יומא עב: ד"ה סס נגמ' מציט), שהקשה על דברי הגמ' (סו): 'מבית ומחוץ תצפנו, אמר רבא: כל תלמיד חכם שאין תוכו כבדו - אינו תלמיד חכם'. ולכאורה משמע שצריכים 'תוכו' ו'ברו' להיות שוים ממש. וזה אינו נכון, כי אין ראוי לאדם להראות ולהבליט את כל מעלותיו ועבודתו כלפי חוץ, ו'תוכו' צריך להיות טוב יותר מ'ברו'. אך לפי דברי ה'כלי יקר' מבואר היטב, כי אין צורך להזהיר כלל על 'ברו', שאת זה ייפה האדם מעצמו. לא בא הכתוב אלא להזהיר על 'מבית' שיהיה גם הוא מצופה בזהב טהור. אם כן, חובת התלמיד חכם הוא, שלכל הפחות ישווה את 'תוכו' ל'ברו', שלא יהיה מבחוץ 'זהב טהור' ומבפנים פחות מזה, אלא גם בפנים יהיה זהב טהור. אך מי שכבר 'תוכו' זהב טהור, באמת אין לו להראות את כל 'זהבו' בחוץ.

הנוי - במקומות הפנימיים!

אחרי ידיעתנו כל זאת, נבין טעם עבודת המשכן שכל יופיו היה בדברים הפנימיים. כי אכן 'המקום הבלתי נראה צריך להיות יותר יפה מהמקום הנראה', ועיקר היופי צריך להיות דוקא 'מבית', ולא בחוץ. כי בפנים הוא היופי המיוחד לעבודת השי"ת, בלתי לה' לבדו! וההדר החיצוני, הלא 'שקר החן והבל היופי' (משל לא 6).

יופי פנימי לכבוד השכינה

מסופר על הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, שפעם אחת, בזקנותו, ליווהו אחד מנכדיו בדרכו אל ביתו, ולפני שנכנס ראהו מסדר את זקנו. שאל הנכד בחיוך: עבור מי סבא מסתדר ומתייפה, בשביל סבתא?! הביט בו הסבא במבט רציני ואמר: והלא 'שכינה ביניה' (סו"ט ח)!!!

אצל רבי שלמה זלמן היה היופי בפנים - בתוך הבית - חשוב יותר מהיופי כאשר הוא יוצא לרחוב. זוהי העבודה שדורש הכתוב בפסוק, שיהיה תוכו כבדו.

יזכנו השי"ת לעשות עבודתנו בפנימיות הלב כתיקונה, ושנוזה כבר לקיים את

מצוות הארון כפשוטה, בבניין בית המקדש

במהרה בימינו, אכ"י"ר.

(משעבד ממון שיחא לל שצ"ק תרומה התשפ"ב)

קודם את הארון מבפנים ואחר כך מצפהו מבחוץ, ואם עשו כדברי רש"י - הלא קדם הציפוי מבחוץ לציפוי מבפנים, ואם כן היה לו לומר 'מחוץ ומבית תצפנו'.

קודם 'מבית' ואחר כך 'מחוץ'

בספר 'שארית מנחם' [להגה"ח רבי שמואל יעקב רובינשטיין זצ"ל אב"ד בפאריז, שהיה חסיד של אדמו"רי לאמאז' מצאצאי הרבי מקצק] (תרומה מאמר 3 - מניח ומחון) תירץ בשם הרה"ק הרבי מקצק זצ"ל שגם באופן שביאר רש"י קדם הציפוי הפנימי. שכן כאשר הכניס בצלאל את ארון העץ בתוך ארון הזהב הגדול - ציפה הזהב הפנימי של ארון הזהב את ארון העץ. ואילו כאשר הכניס את ארון הזהב הקטן לתוך ארון העץ - ציפה הזהב החיצון שלו את הארון. ולכן אמר הכתוב שיצפה קודם עם ציפוי של 'מבית' - שהוא הארון החיצוני המצפה בפנימיותו את הארון, ואחר כך יצפה בציפוי של 'מחוץ' - דהיינו ארון הזהב הפנימי המצפה בחיצוניותו [כפירוש זה מקובל גם בשם הגר"א, שביאר בזה כי את תורת הנגלה שהוא הציפוי החיצוני - אפשר להבין עד קצה עומקה, 'מבית'. אך את תורת הנסתר - הציפוי הפנימי - היא רק 'מחוץ', שאפשר להכירה רק בהבנה חיצונית, ואין יכולת באדם לדעתה על בוריה].

וביאר ב'שארית מנחם', כי הוראה כללית היא, שפנימיות האדם 'תצפה' את עבודתו, ורק אחר כך יוסיף גם כן 'ציפוי' של פנימיותו. כי ההתפעלות החיצונית צריכה לבוא אחר ההתעוררות הפנימית, ולא להיפך. **שבתפילה ובשאר ענייני עבודת ה' קודם יהיה קודם כל 'מבית' - התרגשות פנימית, והיא זו שתגרוור אחריה את ה'ציפוי החיצוני' - ההתלהבות הנראית. כך בונים 'ארון קודש'!**

העיקר - איך הוא נראה לפנינו יתברך

ב'כלי יקר' (לעיל פסוק י' ד"ה ונסח' הציט) הקשה על כפל הלשון, שאמר בתחילה 'וצפית אותו זהב טהור', וחזר ואמר 'מבית ומחוץ תצפנו'. ופירש כוונת הכתוב כך: 'וצפית אותו זהב טהור מבית' - מבפנים צריך לצפות בזהב טהור, ו'מחוץ תצפנו' - בכל מין ציפוי, ואינו במשמע דווקא זהב טהור. ואף על פי שבלי ספק היה גם הציפוי החיצוני מזהב טהור, בקל וחומר, 'כי כל אומן דרכו להדר את הכלי מבחוץ יותר ממה שמהדרו בפנים, מפני הרואים', מכל מקום כתב בלשון זה לרמוז לענין עבודת האדם, שמבחוץ אין האדם יכול להגיע להיות זהב טהור, 'כי מדרך בני עמנו לדון את כל אדם לכף חובה', ולא יקבלו לראותו כזהב טהור. אבל הנקיון הפנימי, שהשי"ת יקבלו, את זה יכול הוא לעשות 'זהב טהור', כי 'הקדוש ברוך הוא מקבלו כשהוא טהור המחשבות'.

שהפנימיות תהיה 'זהב טהור'

פירוש נוסף כתב ה'כלי יקר', ש'מחוץ' לא היה צריך לפרט שהציפוי החיצוני יהיה זהב טהור שכן 'כל אדם דרכו להדר את עצמו כדי למצוא חן בעיני אדם'. עיקר האזהרה היא: 'וצפית אותו זהב טהור מבית' - את הפנימיות תטהר להיות בבחינת 'זהב טהור'.

ענין זה נרמז גם כן בלשון המשנה (א"ט)
ב"מ, 'במקום שאין אנשים השתדל להיות איש' - במקום שאין אנשים הרואים את

ברכת מול טוב
לידינו הנכבד הרה"ק ר' יצחק ב"ר שלום
איש חי רב פעלים לתורה ולחסידיה
להגל אירוסיו בנו החתן המופלג יחושע העשיל ה"ו
מבחיני ישיבה גדולה 'פני מנחם' ירושלים תובב"א
ע"ב"ב ת"ד ירושלים הרה"ק ר' ישראל לייזרוביץ שליט"א
יזכנו להקים בית נאמן בישראל, דורות ישרים מבורכים, ורוב נחת עד בלי די
מאחלים מכל לב: יעקב יוסף לב ובנו אהרן לב

**וְנָתַתָּ עַל הַשִּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים (שמות כה, ל)
ולכן קרוי לחם הפנים, שיש לו פנים רואין לכאן ולכאן**

כמים הפנים לפנים

אמר האמרי אמת' זצ"ל (אמור תלמי' ד'ה צפרסיה) כי רמז יש בזה, שהיו יכולים לראות אותו בשני פנים. והוא על פי מה שסיפרו חז"ל (תמוזא אמור כג, ילק"ש אמור תרט, רס"י ויקרא כד, י) על המקלל שהיה מלגלג על לחם הפנים, וכי דרכו של מלך לאכול פת צוננת, ומאידך מצינו (יומא כא, תנניה כו) שהיו מראים לעולי רגלים את לחם הפנים שהיה 'חום ביום הילקחו' (שמואל ב כא, י). הסיק מכך האמרי אמת', שכל אחד ראה את הלחם באופן שהוא עצמו היה בשעה שהסתכל. מי שהסתכל בהתלהבות ראהו פת צוננת, וטחו עיניו מראות את חום הלחם. וזהו לחם 'הפנים'. שכל אחד ראה בו את פניו. כדכתיב 'כַּמִּים הַפָּנִים לַפָּנִים' (משלי כו, יט).

**יִרְכָּה וְקָנָה גְבִיעֶיהָ כְּפִתְרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ
כַּמְנָה וְהָיוּ (שמות כה, לא)**

פרפראות לחכמה

במדרש (בר' נא, ט) איתא שכאשר היה אחד מן החכמים אומר דבר מתוקן בפני רבי טרפון, היה אומר על כך 'כפתור ופרח'. ועד היום קיים ביטוי זה, לומר על אמה משובחת שהיא 'כפתור ופרח'. שכיניו הוא לפרפראות התורה. אך לפעמים אומר האדם לעצמו בשביל מה לי לעסוק בהוויות דאביי ורבא, הרי אוכל לעסוק ולחדש בתורה רק את חידושי ורעיוני ה'כפתורים' וה'פרחים', ותתענג בטוב נפשי. לכן אמר קרא שלא זו הדרך. חייבים ללמוד קודם היטב וביגיעה עצומה, ואז עולים ציצים ופרחים בדרך לימודו. זהו 'קנה גביעיה'; 'גביעיה' אותיות 'ביגיעה'. אל תקרי 'קנה גביעיה' כפתוריה ופרחיה, אלא 'קנה ביגיעה' כפתוריה ופרחיה, שכל 'פרפראות לחכמה' אלו אינן באות כשלעצמן, אלא 'ממנה יהיו', מתהוות הן מהמנורה שמרמזת לחכמה (עי' ר"ב סה).

מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב תַּעֲשֶׂה אֹתָם (שמות כו, א)

ממחשבה למעשה

אמר הרה"ק בעל 'דברי ישראל' ממודו"ץ זצ"ל שבעבודת ה' לא די ברצונות טובים, אלא יש צורך להוציא את הדברים מן הכח אל הפועל. וזהו שהזהירה כאן התורה, 'מעשה חושב', אם יש לך מעשה טוב במחשבתך, אל תשאירנו בגדר רצון ומחשבה בלבד, אלא 'תעשה אותם' בפועל.

**וְעָשִׂיתָ אֶת הַכְּרָשִׁים לְמִשְׁכַּן עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים
(שמות כו, טז)**

לימוד לעקירת עץ פרי

אמרו במדרש (שמו"ר נה, ט), למה אמר הקב"ה לקחת עצי שטים למשכן, כי עץ שיטה, שהוא מין ארז (עי' ר"ב כג), אינו מוציא פירות; לימדה תורה דרך ארץ לא להשתמש בעץ עושה פרי לצורך בנין. הקשה על כך בעל 'שבט מוסר', רבי אליהו הכהן מאיזמר זצ"ל [גלב"ע ח' באדר תפ"ט]

**וַעֲשֵׂה כְרוֹב אֶחָד מִקְצֵה מִזֶּה וְכְרוֹב אֶחָד
מִקְצֵה מִזֶּה מִן הַכְּפֹת תַּעֲשֶׂוּ אֶת הַכְּרֹבִים**

(שמות כה, יא)

רבים המעמידים את הכרובים

בכל הכלים אמר בלשון יחיד, ואף גבי הארון פתח הכתוב ואמר 'ועשה כרוב אחד' בלשון יחיד. ומהו אפוא שסיים 'תעשו את הכרובים' בלשון רבים.

הביא המגיד מוילנא הגאון רבי יצחק אליהו לנדא זצ"ל (פתשן הדת, דברי חכמים) ביאור נאה בשם חכם אחד. כי עשיית הכרובים מורכבת משני חלקים. החלק הראשון הוא יצירת הכרובים עצמם, וזאת עשה מי שהיה מופקד על כל עשיית שאר הכלים, שכולם נכתבו בלשון יחיד. אולם יש גם חלק נוסף, שהוא אופן עמידת הכרובים על הארון, אם פנים מול פנים, או שמא הפוך. ודבר זה היה משתנה מזמן לזמן, והיה תלוי בהתנהגות בני ישראל (ר"ב נט, א). לכן שפיר כתיב ביה לשון רבים, כי רק באמצעות התנהגותם של הכלל, תשתנה צורת עמידתם.

**וְעָשִׂיתָ שִׁלְחָן אֹמֶת רָחֹב וְאֹמֶת וְחָצִי קָמָתוֹ
(שמות כה, כג)**

יחסי גובה ורוחב באכילה

מה שהיה השולחן גבוה יותר ממידת רחבו, רמזה כאן התורה יסוד גדול בעבודת האכילה, ששולחנו של אדם יהא יותר גבוה מאשר רחב, שהגובה יעלה ויגבר על הרוחב. כלומר שבעת אכילתו יתרומם ויעלה את המאכל באכילה רוחנית, לשם שמים, על פני אשר יתן לנפשו התפשטות התאוה ברוחב לבו לאכול ולשתות.

וְעָשִׂיתָ לוֹ מִסְגֶּרֶת טַפַּח סָבִיב (שמות כה, כה)

טוב פת חרבה

דרש ב'פרדס המלך' (תמוזא, רמז טנא) במידת גובה השולחן, אשר היא אמה וחצי, כלומר תשעה טפחים, לרמז למה שאמרו חז"ל (סוכה ט) כי מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה. שרמזה לנו התורה במידת השולחן, שאכילה גשמית מעצם טבעה רחוקה מהשראת השכינה. כי לכך השולחן אינו מגיע לעשרה טפחים, שלא ירדה השכינה למטה מכך.

ומהי העצה שתהא שורה השכינה אף באכילתו של אדם, ועשית לו מסגרת טפח. זהו הטפח שבכווחו להגביה את שולחנו של האדם, עד שיהא בו שיעור הראוי להשראת השכינה. טפח נוטריקון 'טוב פת חרבה', כמאמר החכם מכל אדם 'טוב פת חרבה ושלווה בה, מבית מלא זבחי ריב' (משלי י, ה). כלומר פת שהאדם אוכל בשלווה ובהתגברות על יצרו, שעושה מסגרת מגבילה לתאוותיו על ידי גדרים וסיגים מול רצונותיו הגשמיים, טפח זה הוא המגביה את שולחנו שיהא ראוי להשראת השכינה.

ברכת מזל! טבא וגדיא נאה
לידידנו הנכבד הרה"ח ר' יהודה לייב אברהם גוטמן שליט"א, מנצי"ב המוכן ותומכו
ולאביו ידידנו הנכבד הרה"ח ר' משה עקיבא גוטמן שליט"א
ולבנו ידידנו הנכבד גוטמן שליט"א, חתן ידידנו הרה"ח ר' משה לוברט שליט"א
לרגל הולדת הבת תח"י בשעות 13:00
ולרגל היכנס בנו הבה"ח שלמה זלמן גוטמן הי"ו לעול תורה ומצוות
יזכו ההורים והסבים לנחת מכל יוצ"ח, ברוב טוב ושמחה כל הימים, בבריות גופא ונחורא מעליא
בהוקרה עמוקה: ישראל מוזסון בשם מכון 'אור חדש'

אמר האדמו"ר מרחמסטריווקא [ארה"ב] שליט"א כי יש בכך רמז ולימוד, שבעבודת האכילה, המרומזת בשולחן, ובהשגת מדרגות, הרמוזה במנורה, בהן מתעלה האדם על ידי עבודתו לבדו. אבל כדי לקנות את התורה, זה אי אפשר לבדו, אלא חייבים דיבוק חברים (עי' אצט"ו, ט).

והוא על דרך שהביא הבית ישראל זצ"ל [גלב"ע ב' באדר תשל"ז] בשם אביו האמרי אמת זצ"ל (עי' ליקוטי יסוד: ועי' אמרי שמאי), כי לכך בכל הכלים המידות שלמות, ורק בארון המידות חצויות. להראות שכדי לזכות לתורה צריך השלמה של יהודי נוסף.

עצה לשוטים

היה אומר הרה"ק רבי מנחם מנדל מווישאוו זצ"ל (ש"רית מנחם), וכבר קדמו ה'דברי ישראל' ממודו"ץ זצ"ל, שמשמעות 'עצי שטים' היא שהתורה - הרמוזה בארון - יש בה כח להיות 'מְחַכֶּמֶת פְּתִי' (תהלים יג, ט), היינו לשמש כעצה עבור השוטים (ועי' תמוזא י, וספרה"ק י).

חרב אל הבדים

ואפשר לחבר את שני המאמרים הנ"ל למשמעות אחת. שהרי חז"ל (תענית א), דרשו מהפסוק 'חָרֵב אֶל הַבָּדִים וְנָאֳלוּ' (ירמיהו ג, ט), חרב אל שונאיהם של תלמידי חכמים העוסקים תורה בד בבד, ולא עוד אלא שמתפשין. אולם אם עשו חצאי מידות ולמדו עם חברותא, הרי זו עצה לשוטים, שלא ייטפשו.

ניתן להוסיף על כך עוד שלכן דרשוהו מן הפסוק 'חרב אל הבדים', שכן שנינו כי בין הבדים היו אמתיים וחצי, שהוא מקום שיש בו כדי להיכנס שם שני בני אדם (עי' מנחת כג, רס"ב, יג). וזהו רמז ללימוד בחברותא.

וְנָתַתָּ אֶל הָאָרֶץ (שמות כה, טז)

כמו נארוץ

ארוכה מארץ מידה

ויש לתמוה, אם כן למה אכן לא אמר הכתוב 'בארון', כך שיובן יותר.

ויש מי שביאר, כי אכן את העדות אי אפשר ליתן בתוך שום ארון בעולם. אין ארון שיכול להקיף את התורה, כי היא 'ארוכה מארץ מידה, ורחבה מני ים' (איוב יא, ט). לכך אמרה התורה שיביא את העדות אל הארון, ואז יכניסנו הקב"ה בתוכו שלא כדרך הטבע.

[מסופר על רבי שמשון פינקוס זצ"ל, שראה פעם בחור שהיו לו הרבה תוכניות איך ללמוד ואיך לסיים ש"ס, עם שאיפות נוספות להמשך. אמר לו רבי שמשון: בחור יקר, דע לך שהש"ס גדול למאד, ובפרט עם הרש"י והתוספות והמפרשים, כך שאין במציאות להכניס את כולו לתוך ראשך. ענה התלמיד ואמר, שאכן מחמת כך ערך תכניות מסודרות איך להקיף את כולו. חזר הרב ואמר לו שאין זה שייך במציאות. הדבר גדול בהרבה ממידת האדם, שמוחו האנושי מוגבל הוא ודל למול עוצם החכמה האלוקית. למה הדבר דומה, לאדם שמזמין רהיט באורך שני מטרים בשעה שחדר מגוריו אין בו אלא מטר וחצי. כיצד יכיל מועט את המרובה. שאל הבחור, ילמדני רבינו, והרי רואה אני אחרים שכן הצליחו וקנו חלקים גדולים בתורה. השיב הרב, הם לומדים ולומדים ומתייעים, ואחרי היגיעה מכניס להם הקב"ה את התורה לראשם במתנה.]

נציבי מכון 'אור חדש'

אשר נשא לבס אותם להיות עמודי התווך
ופירוני המכון בהפצת מעיינות התורה והחסידות
אלה יעמדו על הברכה

הרב שלמה חנוך אברמצ'יק ומשפחתו שיחיו
פלעסבוש - ניו יורק

הרב אליעזר דוד איצקוביץ ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

הרב חיים אברהם בראך ומשפחתו שיחיו
ניו ג'רזי - אריה

הרב ירמי בראך ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

הרב ישראל שמעון בריקמן ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

הרב יהודה לייב אברהם גוטמן ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

הרב יוסף גליקסמן ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

הרב אברהם יעקב גרינשטיין ומשפחתו שיחיו
פלעסבוש - ניו יורק

הרב ידידיה גרינשטיין ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

הרב שלמה הלר ומשפחתו שיחיו
ניו ג'רזי - אריה

הרב אלימלך טבק ומשפחתו שיחיו
ליקוד - ניו ג'רזי

הרב משה טבק ומשפחתו שיחיו
ליקוד - ניו ג'רזי

הרב מנדל טייטלבוים ומשפחתו שיחיו
לונדון - אנגליה

הרב חיים בער יונסמן ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

הרב אהרן לב ומשפחתו שיחיו
ירושלים - ישראל

הרב יעקב יוסף לב ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

הרב יעקב זעליג לנדא ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

הרב דוד מרגלית ומשפחתו שיחיו
לונדון - אנגליה

הרב יעקב מאיר פיגה ומשפחתו שיחיו
ליקוד - ניו ג'רזי

הרב חיים פישר ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

הרב יהושע פרגר ומשפחתו שיחיו
ליקוד - ניו ג'רזי

הרב נפתלי פרידמן ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

הרב מרדכי צבי קאהן ומשפחתו שיחיו
לונדון - אנגליה

הרב אברהם משה קראוס ומשפחתו שיחיו
לונדון - אנגליה

הרב יעקב קריימן ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

הרב שמואל שחורי ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

הרב יוסף שטרייכר ומשפחתו שיחיו
ברוקלין - ניו יורק

מכון 'אור חדש' עושה מאמצים להפצת הגליון בכל אתר ואתר,
להגדיל תורה ולהאדירה. אם תגליון אינו מגיע לאזור מטרביס,
או שקיימת בעיה אחרת בהפצת, נא חייגו למס' 690035, 0527,
או שלחו מייל לכתובת דוא"ל: shiurey.r.d@gmail.com

© כל הזכויות שמורות למכון 'אור חדש' ירושלים
לקבלת הגליונות, הערות, תרומות והנצחות
ניתן לפנות בכתובת דוא"ל הנ"ל.
עיצוב: יצחק גלבר 0527130217

מטה (לשילד: ג-ד). כך שאין בזה פלא שעץ יהפוך לנחש.
וכמו כן יוכל גם קרש זה להתעגל כמו נחש, ויעלה
בידך להקים את המשכן.

בְּכֹב לַחַת תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר הָרָאָה אֶתְךָ בְּהָר
בְּן יַעֲשֹׂו (שמות כו, ח)

מזבח של מעלה

מאי 'כאשר הראה' בגוף שלישי, שמשמע שמישהו
אחר הראה את משה, והרי הקב"ה הוא המדבר אל
משה, והיה לו לומר 'כאשר הראיתי אותך בהר'.

תירץ אחי הגה"ח רבי יהודה אריה זצ"ל בספרו 'ארי
במסתרים' (ד"ס צמזח) על פי הא דאיתא (מנחות קי), מאי
דכתיב גבי בית המקדש 'לעולם זאת על ישראל' (מ"י
ו, 3), והלא סופו להיחרב. אלא דקאי על בית המקדש
של מעלה, ש'מיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו
קרבן'. וכאשר עלה משה רבינו למרום, ראה את מיכאל
עומד ומקריב על גבי המזבח של מעלה. ועל כך אמר
'כאשר הראה', כי אמר הקב"ה למשה כפי שראית את
מיכאל השר הגדול עומד ומקריב, כן יעשו בני ישראל
למטה בארץ.

לְכָל כָּלִי הַמֵּשֶׁכֶן כָּבֵל עֲבֹדְתוֹ וְכָל יִתְדֵיתוֹ וְכָל
יִתְדֵת הַחֹצֵר נְחֹשֶׁת (שמות כו, יט)

קשורים צמיתים סניז סניז צפולין
כדי שלא תהא הרוח מגניחמן

בלא השפעת הרוחות

יתבאר בדברי הרה"ק מביאלה, ה'דברי בינה' זצ"ל
(מ"ה, ד"ה ומה מטה המשיח), כי אכן זהו תפקיד המשכן, לאחוז
את כל בני ישראל מחוברים למקומם בעבודת ה', שלא
ינועו בכל רוח מצויה.

המתנה המושלמת למשלוח מנות מפואר

ספר חדא פלפלתא - על חומש שמות ופורים

בין השיעורים:

סדרת 'אבינום' - מרנה או שונים לכל אביון - חוב נשים בפרשת ובור ובמחית עמרק
דיוב נשים במקרא בעלה ובכאור 'אף רין וזו בארזות חס' - מוחלה כמסלח מנות
ובכירור כמה נפקדות לדיא טעמי ספרות מנות - באור 'מבטלן' תלמוד תורה לסקרא פניח
קריאת המגילה מרדון הכתב

ועוד הרבה חידושים ועניינים נפלאים, כאשר תחזיה עיניכם מירשים

ניתן להשיג את הספר בחנויות דלהלן:

בני ברק:

- סאטמר ספרים סטור, קדושת יום טוב 7
- ספרים - האחים גיטלר, שלמה המלך 2
- אריה - שיר יושע 10
- מרכז הספרים, הרב שיר 2 פינת רע
- מלח ספרים, הרב לנדא שנת רע
- ביהמ"ד פני מנחם, הרב הירש 19
- ביהמ"ד פני מנחם, דונולו 6

- גירסא ספרים, חפץ חיים 13
- ספרים וינקל, עלי הכרן 15
- ספרי השיבה, בית ישראל 1
- ולמן ספרים, ביהמ"ד הגדול בעלזא
- ביהמ"ד פני מנחם, יוסף וז 3
- ביהמ"ד ארי שבחבורה, הארגמן 4

ארצות הברית:

N. GREENFIELD INC.
הוצאה לאור והפצת ספרי קודש
TH STREET BROOKLYN, NY 11218 39 1366
TEL. 718.633.8100 FAX. 718.438.2846
4382846@GMAIL.COM

זמני השיעורים והדרשות בימות החול ובשבתות

בביתנו"ד 'אורי שבחבורה', ארגמן 4 ירושלים

מנחה שב"ק: בזמן הדה"ג

דעוא דרעיון בהשתתפות מורנו הרב שליט"א
בשיחת ביכושין ורעואת דלכא

מנחה עד"ש: 10 דק' לאחר זמן הדה"ג

בין קבלת שבת לתפלת ערבית
דרשה מענייני הפרשה ודברי התעודות

(מנחה אליהו, מדרש אליהו), מנין שזו היא הסיבה, והרי מצינו עוד
מעלות לעץ הארז, שנמשלו ישראל לארזים (מדרש שו"ע
35, ו), ושואין בהם עקומים, ושהוא עץ חזק ומשובח.
ואיך נלמד מכאן לא לבנות לנו בית מעץ עושה פרי.

ומבאר כי הלימוד הוא להיפך. אם אכן השיטה היא
עץ ארז חשוב כל כך, למה אינה טעונה בפירות. והרי
ללא ספק יכולה היא לתת פירות משובחים יותר משאר
עצי השדה. אלא על כרחך התשובה היא, כי אילו היו
עצי השיטה טוענים פירות לא היו מותרים לשימוש
לבניית המשכן. לכן גזרה חכמתו יתברך שלא יהיו
פירות לעץ השיטה, כי רק כך יוכשרו אילנות אלו
למלאכת המשכן, ושפיר לימדה תורה דרך ארץ, שלא
יבנה אדם ביתו מעץ עושה פרי.

והקממת את המשכן כמשפטו אשר הראית בנהר

(שמות כו, ל)

קרש כמין נחש

כתב בתרגום יונתן (לשילד פס כח) כי הבריה התיכון היה
מקל אחד ארוך שהקיף את כל אורך הכותל הדרומי
המערבי והצפוני של המשכן בדרך נס. שכיון שהגיע אל
פינת הכותל, התעגל כמין נחש והמשיך לדופן הבאה
אחריו, וכן בפינה שאחריו. וכאשר פירקו את המשכן,
חזר ונהיה מקל ישר.

ומבאר הגאון רבי ישעיה מושקאט [פראגער] זצ"ל [גלב"ע
ה' באדר תרכ"ח] (רמ"ה בשמים ד"ה א"ה), שזהו מה שאמר הקב"ה
למשה רבינו 'והקמות את המשכן', תמה משה רבינו
איך אוכל להקים את המשכן, והלא אין אפשרות לעגל
קרש. אמר לו הקב"ה 'כמשפטו אשר הראית בהר', הרי
כבר בהיותך בהר האלוקים בחורב, אמרת לך להשליך
את מטך והוא הפך לנחש, שוב אחז בו וחזר להיות

חדש!
הקדש

הופיע!

בשורה נפלאה
לכל עמיל תורה ושחייה
בטעם טוב ומוחלח
אור חדש הופיע בבי מדרש
השפיר הנפלא, חתום מדרש
והפך צופים בדי חורר ערבים

חדא פלפלתא
חומש שמות
פורים ורבע פרשיות

שיעורים על סדר פרשיות
התורה והמפרשים, תאוריות של
גדולי הדורות, רשמי הישיבות ודעות
המדרשים, מופעים בדי זמן

פני ברך בנאמן מה פנים מוגלית
הגדה רבי דניאל חיים אלתר שליט"א
בעריבה מיוחדת
ובשפה השווה לכל נפש

חומש בחדש השנה לפרק חן קדוש ונש
הוא חתום מדרש
והפך צופים בדי חורר ערבים

עונ שבת אמיתי

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

6:15 - שיעור בתלמוד ירושלמי,
6:35 - שיעור דף היומי בבלי, לאח"כ תפילת שחרית,
אחר תפילת שחרית שיעור בחובש רש"י

יום חמישי בשעה 21:15 שיעור בספר "ק שפת אמת

ניתן לשמוע את שיעורי מורנו הרב שליט"א בטלפון: 073-321-1945
לשידור חי
שלוחה 1 < 2 - שיעור חומש רש"י
שלוחה 2 < 2 - שיעור שפת אמת
שלוחה 3 < 2 - שיעור דף היומי